ליקוטי הלכות — הלכות טרפות

עַל-פִּי הַתּוֹרָה "תִּפְלָה לַחֲבַקּוּק" בְּסִימָן יט הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה הֲלָכָה ב, עַיֵּן שָׁם:

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה טְרֵפוֹת, כִּי הֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק ח"י עַלְמִין, כִּי טְרֵפָה אֵינָהּ חַיָּה וּמֵחֲמַת זֶה אֲסוּרָה לֶאֱכֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ", כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, דְּחַיָּה תֵּיכוֹל, דְּלֹא חַיָּה לָא תֵּיכוֹל. כִּי סִטְרָא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא עָלֵהּ שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית. וְזֶה בְּחִינַת זֹאת הַחַיָּה, 'זֹאת' דַּיְקָא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֹאת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֵּר" (כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ שָׁם), דְּהַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל אֵין רַשָּׁאִין לֶאֱכֹל כִּי אִם זֹאת הַחַיָּה דַּיְקָא, שֶׁהִיא מִסִּטְרָא דְּחַיֵּי, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֹאת, בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית כַּנַּ"ל. עַל-כֵּן אָסוּר לֶאֱכֹל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה טְרֵפוֹת, כְּדֵי לִזְכּוֹת לִבְחִינַת חַיִּים, בְּחִינַת צַדִּיק ח"י עַלְמִין כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כב, ל), "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ". 'לַכֶּלֶב' דַּיְקָא, כִּי אֵלָיו נִמְסָר בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "לַעֲלֻקָּה שְׁתֵּי בָּנוֹת הַב הַב", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בַּמַּאֲמָר הַצֵּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי (בְּסִימָן נ), כִּי כְּשֶׁהַבְּהֵמָה נִשְׁחֶטֶת כָּרָאוּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֶרֶב הַנַּ"ל, שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהִיא כְּשֶׁרָה בַּבְּדִיקָה, שֶׁאֵין בָּהּ שׁוּם טְרֵפוּת, אֲזַי הוּא בִּבְחִינַת קָרְבָּן כַּנַּ"ל. וַאֲזַי הוּא בִּבְחִינַת אַרְיֵה נָחִית לְמֵיכָל וְאָכֵל קָרְבָּנָא, אֲבָל כְּשֶׁהַבְּהֵמָה נִטְרֶפֶת וְסִטְרָא דְּמוֹתָא שַׁרְיָא עָלֶיהָ, שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, אֲזַי הִיא רְאוּיָה לַכֶּלֶב דַּיְקָא כַּנַּ"ל. בִּבְחִינַת כַּלְבָּא נָחִית שֶׁהוּא הִפּוּךְ מֵחֶרֶב פִּיפִיּוֹת שֶׁבַּקְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל, כִּי הוּא בְּחִינַת מָוֶת דְּאִית לָהּ תְּרֵי פִּיּוֹת וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְזֶה שֶׁכָּתוּב אֵצֶל טְרֵפוֹת גַּם כֵּן, "וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה וְכוּ'", כִּי הוּא בְּחִינַת קְדֻשָּׁה, בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּכְלְלוּ כָּל הַטְּרֵפוֹת בַּשֶּׁלְחָן עָרוּךְ בִּשְׁמוֹנֶה מִינֵי טְרֵפוֹת כְּנֶגֶד בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִינִית כַּנַּ"ל. (בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה הַנַּ"ל). וְזֶהוּ שֶׁבִּפְרָטִיּוּת נִמְצָא שִׁבְעִים טְרֵפוֹת, כְּמוֹ שֶׁחִשְׁבוּ הָרַמְבַּ"ם (בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה י', ט). כְּנֶגֶד שִׁבְעִים אֻמּוֹת, וְצָרִיךְ לִשְׁמֹר מִשִּׁבְעִים טְרֵפוֹת כְּדֵי לְהַנָּצֵל מֵרַע הַכּוֹלֵל שֶׁל שִׁבְעִים אֻמּוֹת הַנַּ"ל:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר 'וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים' וְכוּ'. בַּסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן סִימָן נד, עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ:

וְהַכְּלָל, כִּי צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַזִּכָּרוֹן, דְּהַיְנוּ לִזְכֹּר תָּמִיד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי וְכוּ'. וְלִשְׁמֹר אֶת הַזִּכָּרוֹן צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לִבְחִינַת רַע עַיִן וְכוּ' וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא טוֹב עַיִן צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִכֹּחַ הַמַּדָּמָה וְכוּ'. וְהַכֹּחַ הַמַּדָּמָה בָּא עַל-יְדֵי לָשׁוֹן הָרָע, כִּי כֹּחַ הַמַּדָּמָה הוּא כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת וְכוּ'. וְהַמּוֹצִיא דִּבָּה הוּא כְּסִיל. וּכְשֶׁהַדַּעַת נִסְתָּלֵק מִמֶּנּוּ נוֹפֵל מֵאַהֲבַת ה' יִתְבָּרַךְ וְנוֹפֵל לְאַהֲבַת הַבְּהֵמִיּוּת בִּבְחִינַת כִּי אַתָּה הַדַּעַת מָאַסְתָּ וָאֶמְאָסְךָ מִכַּהֵן לִי. כֹּהֵן הוּא בְּחִינַת אַהֲבוֹת קְדוֹשׁוֹת, בְּחִינַת אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, בְּחִינַת וְקָמַץ הַכֹּהֵן וְכוּ'. וְזֶה הַכֹּחַ הַמַּדָּמָה הוּא מְחַזֵּר וּמְבַקֵּשׁ תָּמִיד כְּלִי לִשְׁרוֹת שָׁם. וְעַל-כֵּן הוּא מְחַזֵּר תָּמִיד לִשְׁרוֹת עַל-פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת וְכוּ', כִּי הֵם בּוֹרְאִים כָּל דָּבָר בְּתוֹרָתָם וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת וְעַל הַשָּׂנוּאַת הַחֲלוֹם וְכוּ'. כִּי נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִם הָאֱלֹקִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹקִים לַעֲשׂוֹתוֹ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת חֲלוֹם פַּרְעֹה, הַיְנוּ הַכֹּחַ הַמַּדָּמָה אֶחָד הוּא, הוּא בָּא מֵאֶחָד, הַיְנוּ מֵאַהֲבָה, הַיְנוּ מֵאַהֲבוֹת הַנְּפוּלוֹת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן גָּזַר פַּרְעֹה עַל הַזְּכָרִים, בְּחִינַת זְכָרוֹן הַנַּ"ל, שֶׁנִּפְגַּם עַל-יְדֵי כֹּחַ הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּרְעֹה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וּלְהַכְנִיעַ הַכֹּחַ הַמַּדָּמָה, הוּא עַל-יְדֵי יָד וְכוּ', הַיְנוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם. וְזֶה בְּחִינַת כְּלִי זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין בַּיָּד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה שׁוֹרָה הַנְּבוּאָה עַל הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "קְחוּ לִי מְנַגֵּן", כִּי הַכְּלִי הִיא הִתְאַסְּפוּת רוּחַ וְהוּא מְעֹרָב טוֹב וָרָע, כִּי יֵשׁ עַצְבוּת רוּחַ, רוּחַ נְכָאָה, רוּחַ רָעָה וְכוּ'. וְיֵשׁ רוּחַ טוֹבָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'. וְזֶה שֶׁמְּנַגֵּן בַּיָּד עַל הַכְּלִי הוּא מְקַבֵּץ וּמְלַקֵּט בַּיָּד אֶת הָרוּחַ טוֹבָה וְכוּ' מִתּוֹךְ עַצְבוּת רוּחַ וְצָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹדֵעַ נַגֵּן וְכוּ', כִּי צָרִיךְ לַעֲלוֹת וְלִירֵד בְּיָדוֹ עַל הַכְּלִי שֶׁמְּנַגֵּן כְּדֵי לְכַוֵּן, לִבְנוֹת הַשִּׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת וְכוּ'. וְעִקַּר הִתְקַבְּצוּת וּבִנְיַן הָרוּחַ

טוֹבָה וְכוּ' הוּא עַל-יְדֵי הַיָּד, כִּי שָׁם פִּקְדוֹנוֹת הָרוּחוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי וְכוּ'". וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַכְּלִי שָׁלֵם, כִּי כְּשֶׁאֵין הַכְּלִי שָׁלֵם, אֲזַי הוּא בְּחִינַת כָּל רוּחוֹ יוֹצִיא כְּסִיל. וְאָז יוֹצֵא כָּל הָרוּחַ הַמְעָרֵב טוֹב וָרָע וְחוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר הַמַּדָּמָה, חַס וְשָׁלוֹם, בִּבְחִינַת תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חוֹלֵם וְכוּ'. וְהַתִּקּוּן שֶׁל הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּרְעֹה, הוּא עַל-יְדֵי יוֹסֵף בְּחִינַת אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ וְכוּ'. בְּחִינַת וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ, כִּי עַל-יְדֵי יוֹסֵף, עַל יָדוֹ נִשְׁמָר הָעַיִן מִכֹּחַ הַמַּדָּמָה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה וְכוּ' (עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב):

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת שֶׁאָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְזֻהָרִין לִבְלִי לֶאֱכֹל מֵהַחַי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה נֵקֶב וְחִסָּרוֹן בְּאֵיזֶה אֵיבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, כִּי הַחַי הוּא בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, וְעַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָנוּ לֶאֱכֹל בְּשַׂר הַחַי, כִּי אִם כְּשֶׁמְּבָרְרִין אוֹתוֹ תְּחִלָּה מִכֹּחַ הַמַּדָּמָה בִּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ג) "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי אָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ", כִּי יֵשׁ רוּחַ הָאָדָם וְרוּחַ הַבְּהֵמָה. רוּחַ הָאָדָם הוּא הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ גֶּדֶר הָאָדָם. וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה. וּמֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן יֵשׁ תַּעֲרוֹבוֹת בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם וְנִתְעָרֵב רוּחַ הָאָדָם בְּרוּחַ הַבְּהֵמָה. וְזֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה דִּקְדֻשָּׁה, לִזְכּוֹת לְבָרֵר רוּחַ הָאָדָם מֵרוּחַ הַבְּהֵמָה, לְבָרֵר הַטּוֹב וְהָרַע מִכֹּחַ הַמַּדָּמָה. וְעִקַּר הַבֵּרוּר עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנִּגּוּן, בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבָרְרִין הָרוּחַ טוֹבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ הָאָדָם מִן רוּחַ רָעָה, מִן רוּחַ הַבְּהֵמָה, מִן כֹּחַ הַמַּדָּמָה. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁצְּרִיכִין לֶאֱכֹל בְּשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ח), "אֵין טוֹב לָאָדָם כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת טוֹב וְכוּ'". וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב, "לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ". וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ' וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב וְכוּ'", כִּי עִקַּר תִּקּוּן וּבֵרוּר הָאֲכִילָה הוּא עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְגִינָה, בְּחִינַת וּשְׂמַחְתֶּם בְּכָל מִשְׁלַח יֶדְכֶם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבָרְרִין הָרוּחַ טוֹבָה מִן הָרוּחַ נָכְאָה, מֵעַצְבוּת רוּחַ. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בֵּרוּר הַמַּדָּמָה, דְּהַיְנוּ תַּאֲוַת הַבְּהֵמִיּוּת לְבָרֵר הַטּוֹב בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הַשֹּׂבַע מִשֶּׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב:

עִנְיַן שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת:

כִּי כָּתַב רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בַּמַּאֲמָר "הַצֵּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב וְכוּ'". (בְּסִימָן נ); שֶׁיֵּשׁ מַיִן מְתוּקִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית. וְיֵשׁ מַיִן מְרוֹרִין וְכוּ', שֶׁהוּא פְּגַם הַבְּרִית. וְאָז כַּלְבָּא נָחִית לְמֵיכָל קָרְבָּנֵיהּ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְהָאֲכִילָה הִיא בִּמְקוֹם קָרְבָּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, (בְּרָכוֹת נה), שֻׁלְחָן מְכַפֵּר כַּמִּזְבֵּחַ. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם מִכָּל שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת, כִּי שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת הֵם בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא צַדִּיק חַ"י עַלְמִין. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בִּטְרֵפָה, "לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ". כִּי אָז כַּלְבָּא נָחִית וְכוּ'. וּבָזֶה מְחֻבָּר מַה שֶּׁסִּיֵּם שָׁם רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, הַאי בַּר בֵּי רַב דְּיָתֵב בְּתַעֲנִיתָא, שֶׁלְּכְאוֹרָה אֵין לוֹ חִבּוּר שָׁם, אַךְ בֶּאֱמֶת גַּם הָאֲכִילָה הִיא בִּמְקוֹם קָרְבָּן וּכְשֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּכַשְׁרוּת כָּרָאוּי, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי כַּלְבָּא לֵיכוֹל וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַבְּהֵמָה שְׁלֵמָה מִכָּל שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת, וְאָז הַמַּאֲכָל עוֹלֶה בִּקְדֻשָּׁה וְנִכְלָל בִּבְחִינַת צַדִּיק חַ"י עַלְמִין, וְאָז אַרְיֵה נָחִית וְאָכֵל קָרְבָּנֵיהּ. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַטְּרֵפוֹת תָּלוּי בָּרֵאָה, כִּי הָרֵאָה הוּא בִּבְחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית, שֶׁהוּא שְׁמִירַת הַדַּעַת. (כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר), שֶׁעַל-יְדֵי הָרֵאָה נִתְקַיֵּם לַחוּת וְשַׁמְנוּנִית הַגּוּף, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר קִיּוּם הַדַּעַת, וְעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר קִיּוּם הַמֹּחַ שֶׁבָּעֲצָמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מַיִן מְתוּקִין הַנַּ"ל, בְּחִינַת כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה (כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל). וְזֶהוּ, "וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ וְכוּ'", כִּי כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גֶּדֶר עֶרְוָה, אַתָּה מוֹצֵא קְדֻשָּׁה (וַיִּקְרָא רַבָּה כד). כִּי שְׁמִירָה מְשֻׁמּוֹנָה עָשְׂרֵה טְרֵפוֹת הוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן אָז נִקְרָאִים 'אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ' כַּנַּ"ל:

טְרֵפוֹת הֲלָכָה ד נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה הֲלָכָה ד אוֹת ח, וַהֲלָכָה ה נֶאֱבָדָה, כַּנִּכְתָּב לְעֵיל בְּסוֹף הִלְכוֹת שְׁחִיטָה הֲלָכָה ה: